

Stanovisko hlavnej kontrolórky k návrhu viacročného rozpočtu Mesta Michalovce na roky 2025 – 2027

V zmysle Zákona č.369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, konkrétne podľa § 18f ods.1 písm. c)

p r e d k l a d á m

**odborné stanovisko k návrhu viacročného rozpočtu Mesta Michalovce na roky 2026 – 2027
a k návrhu rozpočtu mesta Michalovce na rok 2025**

Odborné stanovisko k návrhu viacročného rozpočtu Mesta Michalovce na roky 2025 – 2027 (ďalej len „odborné stanovisko“) bolo spracované na základe predloženého návrhu viacročného rozpočtu na roky 2025 – 2027, ktorý bol zostavený v súlade s § 9 a § 10 Zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p..

A. VÝCHODISKÁ SPRACOVANIA ODBORNÉHO STANOVISKA

Pri spracovaní odborného stanoviska som vychádzala z posúdenia predloženého návrhu rozpočtu na rok 2025 a viacročného rozpočtu mesta na roky 2026 – 2027 (ďalej len „návrh rozpočtu“) z dvoch hľadísk:

A.1. Zákonnosť predloženého návrhu rozpočtu

A.1.1. Súlad so všeobecne záväznými právnymi predpismi

Návrh rozpočtu bol spracovaný v súlade so Zákom č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p. a Zákom č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p..

Návrh rozpočtu zohľadňuje aj ustanovenia zákonov:

- č. 493/2011 ústavný zákon o rozpočtovej zodpovednosti
- č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálny odpad a drobné stavebné odpady v z. n. p.
- č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p., v zmysle ktorého, je podiel pre rok 2025 znížený, z dôvodu zmeny prerozdelenia výnosu dane z príjmov fyzických osôb ako následok zmeny financovania materských škôl.
- č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v z. n. p. a ostatné súvisiace právne normy.

A.1.2. Súlad so všeobecne záväznými nariadeniami mesta

Návrh rozpočtu bol spracovaný v súlade so všeobecne záväznými nariadeniami mesta, a to najmä s VZN o dani z nehnuteľností, dani za psa, dani za predajné automaty, dani za nevýherné hracie prístroje a dani za ubytovanie a VZN o miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady. Obidve právne normy nadobudnú účinnosť 1.1.2025.

Návrh rozpočtu akceptuje tiež schválené projekty, Zásady hospodárenia s majetkom mesta, Územný plán a jeho doplnky, VZN o poskytovaní dotácií a ostatné strategické dokumenty mesta – Komunitný plán, Plán hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Mestskej funkčnej oblasti Michalovce na roky 2022 - 2030 a súčasne Integrovanú územnú stratégiu Mestskej funkčnej oblasti Michalovce

A.1.3. Dodržanie informačnej povinnosti zo strany mesta

Návrh rozpočtu bol zverejnený, a to na webovom sídle mesta a na úradnej tabuli mesta v zákonom stanovenej lehote, a to 15 dní pred jeho schválením 22.11.2024, v súlade s § 9 ods. 2 Zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v z. n. p.. K dnešnému dňu neeviduje mesto žiadne pripomienky k návrhu rozpočtu.

A.2. Metodická správnosť predloženého návrhu rozpočtu

Návrh rozpočtu na rok 2025 bol spracovaný podľa rozpočtovej klasifikácie v súlade: s Metodickým usmernením Ministerstva financií Slovenskej republiky k č. MF/010175/2004-42 zo dňa 8. decembra 2004 a vysvetlivky k ekonomickej klasifikácii rozpočtovej klasifikácie v znení dodatkov vydaných v rokoch 2005 – 2021, ktoré sú záväzné pri zostavovaní rozpočtov územnej samosprávy.

Návrh rozpočtu na rok 2025 je predložený na schválenie v rozsahu podľa ustanovenia zákona 583/2004 v znení neskorších predpisov, § 10 ods. 4 ktorý ustanovuje, že rozpočet mesta sa predkladá na schválenie mestskému zastupiteľstvu v členení minimálne na úrovni hlavnej kategórie ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie. Táto podmienka bola zo strany mesta dodržaná. Obdobne je dodržaná podmienka zák. 583/2004 § 10, ktorý ustanovuje, že rozpočet má byť členený na a) bežný rozpočet (bežné príjmy a bežné výdavky) b) kapitálový rozpočet (kapitálové príjmy a kapitálové výdavky) a c) finančné operácie.

Mesto v súlade s § 4 ods. 5 Zákona č. 583/2004 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v z. n. p. uplatňuje programový rozpočet. Navrhované výdavky rozpočtu mesta sú alokované do 15 programov, ktoré sa vnútorne členia na podprogramy a prvky.

B. VÝCHODISKÁ TVORBY NÁVRHU ROZPOČTU

Návrh rozpočtu vychádza zo zverejnených odporúčaní pre rozpočet verejnej správy na roky 2025 – 2027 a z vývoja hospodárenia mesta v rokoch 2023 a 2024.

S ohľadom na skutočnosť, že do dňa spracovania rozpočtu nebol schválený štátny rozpočet a nie sú známe definitívne východiská pre tvorbu rozpočtu zo strany Ministerstva financií SR, mesto vychádza z prezentovaných prepočtov a východísk Rady pre rozpočtovú zodpovednosť. Východiskom tvorby príjmov sú tiež platné všeobecne záväzné nariadenia mesta a tie, ktoré nadobudnú účinnosť od 1.1.2025 (ak budú schválené MsZ), ako aj ostatné platné legislatívne normy a rozpracované projekty zo zdrojov EU.

Výdavková časť rozpočtu, vzhľadom na nízku príjmovú časť rozpočtu, je naplánovaná v jednotlivých položkách tak, aby zabezpečovala riadny chod mesta a spolufinancovanie plánovaných projektov. Nedostatočne zohľadňuje avizovaný nárast sadzby DPH a legislatívne zmeny predovšetkým v oblasti pracovno-právnych vzťahov, ktoré štát mestu nekompenzuje. V priebehu roka 2025 bude preto nutné pristúpiť k zmenám v rozpočte a prehodnotiť jednotlivé výdavkové položky.

C. TVORBA NÁVRHU ROZPOČTU

Návrh rozpočtu je spracovaný podľa Zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p. v členení podľa § 9 ods. 1 citovaného zákona na:

- a) rozpočet na príslušný rozpočtový rok, a to rok 2025,
- b) rozpočet na rok nasledujúci po príslušnom rozpočtovom roku, teda rok 2026,
- c) rozpočet na rok nasledujúci po roku, na ktorý sa zostavuje rozpočet podľa písmena b) – rok 2027.

Viacročný rozpočet na roky 2023 – 2025 je zostavený v rovnakom členení, v akom sa zostavuje rozpočet mesta na príslušný rozpočtový rok. Rozpočet mesta na príslušný rozpočtový rok je záväzný, rozpočty na nasledujúce dva rozpočtové roky nie sú záväzné, majú len orientačný charakter, ich ukazovatele sa spresňujú v ďalších rozpočtových rokoch.

Viacročný rozpočet na roky 2025 – 2027 je v súlade s § 10 ods. 3 až 7 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p. vnútorne členený na:

- a) bežný rozpočet, t. j. bežné príjmy a bežné výdavky,
- b) kapitálový rozpočet, t. j. kapitálové príjmy a kapitálové výdavky,
- c) finančné operácie.

Vo viacročnom rozpočte na roky 2025 – 2027 sú vyjadrené finančné vzťahy k štátnemu rozpočtu v rámci financovania prenesených kompetencií štátu.

Návrh rozpočtu zahŕňa aj rozpočty príjmov a výdavkov rozpočtových organizácií mesta, a to – osem základných škôl, Materská škola na Ulici Vajanského a Michalovský domov seniorov. Ďalej sú jeho súčasťou príspevky pre príspevkové organizácie mesta – Technické a záhradnícke služby mesta Michalovce a Mestského kultúrneho strediska Michalovce a tiež finančnú nadväznosť k právnickým subjektom, ktorých je mesto zakladateľom – Služby mesta Michalovce, spoločnosť s r.o. a TV MISTRAL s r.o..

D. ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA NÁVRHU ROZPOČTU

Návrh viacročného rozpočtu mesta je na schválenie predložený na úrovni hlavných kategórií ekonomickej klasifikácie. Po rekapitulácii jednotlivých kategórií predložený návrh rozpočtu predstavuje celkom:

Bežný rozpočet

rozpočtové roky	2025	2026	2027
bežné príjmy celkom	49 792 962	49 982 046	49 527 279
bežné výdavky celkom	47 846 117	46 636 432	46 799 779
rozdiel (+)	+1 946 845	+3 345 614	+2 727 500

Bežný rozpočet spĺňa podmienku Zákona č.583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, § 10 ods.7, kde je stanovené, že bežný rozpočet je mesto povinné zostaviť ako vyrovnaný alebo prebytkový. Bežný rozpočet na rok 2025 je zostavený ako prebytkový vo výške prebytku 1 946 845 €.

Kapitálový rozpočet

rozpočtové roky	2025	2026	2027
kapitálové príjmy celkom	18 771 659	2 784 009	32 500
kapitálové výdavky celkom	21 962 504	6 819 623	1 230 000
rozdiel (-)	-3 190 845	-4 035 614	-1 197 500

Kapitálový rozpočet je zostavený ako schodkový. Podľa citovaného zákona kapitálový rozpočet môže byť zostavený ako vyrovnaný alebo prebytkový. Kapitálový rozpočet však môže byť schodkový, ak je tento schodok krytý prebytkom bežného rozpočtu, zostatkami finančných prostriedkov z minulých rokov, resp. návratnými zdrojmi financovania.

Bežný a kapitálový rozpočet

rozpočtové roky	2025	2026	2027
bežné a kapitálové príjmy	68 564 621	52 766 055	49 559 779
bežné a kapitálové výdavky	69 808 621	53 456 055	48 029 779
hospodárenie mesta schodok (-)/prebytok (+)	-1 244 000	-690 000	1 530 000

Finančné operácie

rozpočtové roky	2025	2026	2027
príjmové finančné operácie	3 070 000	2 200 000	0
výdavkové finančné operácie	1 826 000	1 510 000	1 530 000
rozdiel	1 244 000	690 000	-1 530 000

E. STAV A VÝVOJ DLHU MESTA

Mesto, v zmysle ustanovenia § 17 zákona č.583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p., môže na plnenie svojich úloh prijať návratné zdroje financovania, len ak:

- celková suma dlhu mesta neprekročí 60 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka a
- suma splátok návratných zdrojov financovania, vrátane úhrady výnosov a suma splátok záväzkov z investičných dodávateľských úverov neprekročí v príslušnom rozpočtovom roku 25 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka znížených o prostriedky poskytnuté v príslušnom rozpočtovom roku obci rozpočtu iného subjektu verejnej správy, prostriedky poskytnuté z Európskej únie a iné prostriedky zo zahraničia alebo prostriedky získané na základe osobitného predpisu.

Mesto Michalovce obidve tieto podmienky plní, keď ku koncu roka 2024

- a) úverová záťaženosť mesta je predpokladaná vo výške 22,12 %
- b) suma splátok návratných zdrojov financovania, vrátane úhrady výnosov a suma splátok záväzkov z investičných dodávateľských úverov je predpokladaná vo výške 8,48 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka

F. ZHRNUTIE ROK 2025

Rekapitulácia rozpočtu na rok 2025:

Bežný rozpočet	– príjmy 49 792 962 €	- výdavky 47 846 117 €
Kapitálový rozpočet	– príjmy 18 771 659 €	- výdavky 21 962 504 €
Finančné operácie	– príjmy 3 070 000 €	- výdavky 1 826 000 €
Rozpočet SPOLU	– príjmy 71 634 621 €	- výdavky 71 634 621 €

Z predloženého návrhu rozpočtu môžem konštatovať, že rozpočet je vyrovnaný, čím je splnená jedna zo zákonných podmienok Zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

Bežný rozpočet je zostavený ako prebytkový, prebytok je rozpočtovaný vo výške 1 946 845 € (v roku 2024 bol plánovaný prebytok v sume 1 482 318 €).

Kapitálový rozpočet je zostavený ako schodkový, schodok je rozpočtovaný vo výške 3 190 845 € (v roku 2024 bol plánovaný schodok 1 083 500 €).

Schodok kapitálového rozpočtu bude krytý návratnými zdrojmi financovania – úverom z finančnej inštitúcie.

F.1. Príjmová časť rozpočtu

Príjmovú časť rozpočtu tvoria bežné príjmy - daňové príjmy, nedaňové príjmy, granty a transfery – a kapitálové príjmy.

Návrh príjmovej časti rozpočtu počíta s navýšením príjmov, a to predovšetkým v časti kapitálových príjmov, kde je oproti očakávanej skutočnosti kapitálových príjmov ku koncu roka 2024 – v sume 2 238 913 €, na rok 2025 rozpočtovaná suma 18 771 659 €. Tento nárast je plánovaný prevažne na realizáciu konkrétnych tuzemských aj zahraničných projektov a na projektové zámery v rámci UMR (Udržateľný miestny rozvoj) financovaný z externých zdrojov prostredníctvom Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR. Jedná sa predovšetkým o nenávratné finančné prostriedky z rôznych dotačných politík. Tento zdroj príjmov nie je však zaručený, čo vytvára isté riziko vykrytia rozpočtu.

V bežných príjmoch navrhovaného rozpočtu je naplánovaný nárast oproti rozpočtu roku 2024, vo výške 5 678 500 €, na sumu 49 792 962 € v roku 2025. Mesto navyšuje daňové príjmy úpravou dane z nehnuteľnosti a stavieb, rizikom je však dosiahnutie ich plnenia v čo najvyššej možnej miere.

Je zrejmé, že nastaviť príjmovú časť rozpočtu reálne, je mimoriadne zložité s ohľadom na absentujúce prognózy MF SR o vývoji dane z príjmov a tiež zmien, ktoré sú zahrnuté v návrhoch nových VZN, ktoré nadobudnú platnosť od začiatku roka 2025, ak budú plénom MsZ schválené. Navyše je už dnes známe, že podielové dane budú o 3 280 000 € nižšie vplyvom zmeny legislatívy vo financovaní materských škôl, keď štát preberá ich financovanie prostredníctvom prenesených kompetencií. Je pravda, že štát poskytne mestu náhradu výpadku podielových daní, a to zvýšením príjmov na prenesené kompetencie, nie však v plnej výške.

Na doplnenie vlastných zdrojov plánuje mesto použiť aj prostriedky z fondu rezerv a úverové zdroje. V dobe, keď bude mesto žiadať o úver z komerčnej banky, budem k takejto žiadosti vypracovávať samostatné stanovisko.

Rozpočet na strane príjmov a vývoj príjmovej časti rozpočtu ovplyvňuje aj výdavkovú časť rozpočtu.

F.2. Výdavková časť rozpočtu

Výdavková časť rozpočtu je prehľadne a podrobne uvedená v programovom rozpočte.

V návrhu rozpočtu sa uvažuje so zvýšením výdavkov oproti schválenému rozpočtu roku 2024 aj očakávanej skutočnosti k 31.12.2024. Toto zvýšenie výdavkov, je v dôsledku nárastu miezd vo verejnej správe, v školstve, a to tak v prenesených ako aj originálnych kompetenciách. Najvýraznejší nárast plánuje mesto v kapitálových výdavkoch, a to viac ako trojnásobne k očakávanej skutočnosti aktuálneho roka. Na dosiahnutie takéhoto čerpania bude potrebné vyvinúť maximálne úsilie na zabezpečenie všetkých rozpracovaných aj nových projektov mesta, predovšetkým z externých zdrojov – štrukturálnych fondov EÚ. Najvýraznejšie sumy výdavkov sú predpokladané na nákup elektrobusev MAD, vodozádržné opatrenia v materských školách, revitalizáciu Hrádku, výstavbu tréningovej ľadovej plochy, rekonštrukciu ciest a chodníkov aj dokončenie prác v ZŠ na Školskej ulici. Takto postavený plán si vyžaduje enormné nasadenie, nie len v získavaní plánovaných cudzích zdrojov, ale aj zvládnutie legislatívnych procesov a v neposlednom rade personálne zabezpečenie.

Výdavková časť rozpočtu je nastavená na stav bežných príjmov a je potrebné uvedomiť si riziká, ktoré v priebehu roka môžu ovplyvniť čerpanie rozpočtu:

- nenaplnenie prognózy výšky podielových daní zo štátneho rozpočtu, prípadne aj legislatívne zmeny, ktoré by znamenali ďalší zásah do výnosu týchto daní pre rozpočty miest a obcí
- nenaplnenie plánovaných vlastných príjmov
- nenaplnenie výšky plánovaného prebytku bežného rozpočtu, z ktorého sa majú financovať splátky návratných zdrojov
- získanie nenávratných finančných prostriedkov z fondov EÚ
- zvládnutie legislatívnych procesov na realizáciu schválených projektov
- personálne zabezpečenie procesu prípravy a realizácie plánovaných aktivít.

ZÁVER

Návrh viacročného rozpočtu mesta na roky 2026 – 2027 a návrh rozpočtu mesta na rok 2025 je spracovaný v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi - Zákonom č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a Zákonom č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Predložený návrh rozpočtu zohľadňuje aj ustanovenia Zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálny odpad a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov, Zákona č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

a Zákona č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov a ostatné súvisiace právne normy.

Návrh rozpočtu bol verejne sprístupnený v meste spôsobom obvyklým, v zákonom stanovenej lehote, t. j. najmenej 15 dní pred jeho schválením 22.11.2024, v súlade s § 9 ods. 2 Zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov.

Pri zmenách rozpočtu musia byť dodržané rozpočtové pravidlá v zmysle Zákona č.583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších predpisov, a to najmä tieto ustanovenia zákona:

§ 10 Zostavovanie a členenie rozpočtu mesta,

§ 14 Zmeny rozpočtu a rozpočtové opatrenia,

§ 17 Pravidlá používania návratných zdrojov financovania.

Na základe uvedených skutočností **o d p o r ú č a m** Mestskému zastupiteľstvu v Michalovciach

zobrať na vedomie

a) stanovisko hlavnej kontrolórky k návrhu rozpočtu na roky 2025 – 2027

b) návrh rozpočtu Mesta Michalovce na roky 2026 a 2027.

schváliť

návrh rozpočtu Mesta Michalovce na rok 2025.

V Michalovciach, dňa 29.11.2024.

Ing. Iveta Palečková
hlavná kontrolórka